

Sebastian Bunes båltale

Taler

Sebastian Bune
Forstander og forfatter

Dato

23. juni 2024

Sted

Frederiksbjerg Bypark, Aarhus

Omstændigheder

Talen blev holdt ved LiteratureXchange's Sankt Hans-fejring, **Midsommerfest – en hyldest til magien**.

1 God aften alle sammen.

For seks år siden, i juni måned i 2018, fik jeg som Aarhus-forfatter, lov til at
starte ballet til det der i dag må siges at være en af verdens bedste
5 litteraturfestivaler! Ingen af os kunne vide, hvor stort og internationalt et
fænomen festivalen ville blive, alligevel havde festivalholdet satset stort og
entreret med et gennemtænkt samarbejde mellem gymnasieelever fra Aarhus
Katedralskole, medarbejdere fra Folkeuniversitet og en lokal forfatter. Jeg fik
æren, som Aarhus-forfatter, at læse op af min aktuelle romandebut *Min*
10 *familie*, mens eleverne agerede ivrige festivalgæster, og sammen i fællesskabets
ånd fik vi skabt et tydeligt signal om, hvad der var i vente gennem en stærk
videoproduktion, der skulle markedsføre alt det litteraturen kan, især når vi
samles om den i fællesskab med ligesindede, eller sågar dem, der er anderledes
end os, for hvad skønnere er der i livet, end at opleve, at verden ser anderledes
15 ud i en verden, som vi alle bebor? Det er lige præcis i dét – indlevelsen, de
magiske øjeblikke i vores liv, hvor vi bliver ét med teksten, fortællingen og de
mennesker, der bebor den, at vi får lov til at leve som en anden. Dét er
litteraturens gave, og dét at vi kan samles om at få det indblik i andres levede liv,
er LiteratureXchanges gave til os.

20

I år har jeg som forstander for Kofoeds Skole i smilets by fået æren af at lukke
festivalen sammen med jer! TAK for det. Kofoeds Skole er en ikke helt
almindelig skole. Den er i folkemunde også kendt som skolen for arbejdsledige,
men måske mest af alt for at blive udødeliggjort af Gasolin med Kim Larsens
25 hæse stemme med de berømte ord;

”Jeg gik forbi dæmonernes port

ud for Kofoeds Skole

30 der stod en flok og drak sig ihjel.
Hvis du tør – så kom med mig.”

Kofoeds Skole Aarhus har eksisteret de sidste enogtyve år og er noget anderledes end Kim Larsens beskrivende og bevingede ord, som mange kender vores sociale
35 institution på. Vi har f.eks. mange unge i brobygningsforløb til et arbejde ude i byen eller til studiestart ved én af vores mange gode samarbejdspartnere, lige fra FGU Aarhus til Aarhus Universitet. Med andre ord understøtter vi alles vej til en meningsfuld hverdag, hvor der er rum til refleksion, de store livsvalg, men ikke mindst – de magiske øjeblikke, som opstår i møder mellem mennesker,
40 hvor vi pludselig rammer en livsnerve af forståelse for hinanden. Det er disse møder vi brænder for og bygger vores broer på, når vi elever og ansatte finder vej i livet sammen.

Aarhus er gennem de sidste tyve år, også blevet en pulserende storby.
45 Skyskraberne tårner sig op omkring os, og de magiske øjeblikke kan for mange være svære at finde i en travl hverdag, hvor byens pulserende liv galopperer i takt med ens hjerte, der først finder hvile hjemme, hvis man da har et hjem, for ligesom pigen med svovlstikkerne vandrer hvileløst omkring, har flere aarhusianere også samme skæbne, om end det er af kortere eller længere
50 varighed.

På Kofoeds Skole er de magiske øjeblikke både livsberigende og grumme, som et eventyr, der skal forberede os på livet og alle de farer, der lurder ude i verden.

55 I dag er krigen i Ukraine, angrebene på tværs af Israel og Palæstina og ikke mindst de nye koalitioner mellem store militærmagter noget, der kan holde os alle vågne om natten. For andre, er det de indre farer. De bekymringer, tvangstanker og grumme minder, der dukker op om natten, som holder dem vågne. Som holder os vågne.

60 Det er sådan på Kofoeds Skole, at vi både er vågne om dagen og om natten, indtil vi vågner fra den døs, der er isolationen, ensomheden og den uhjælpelige tilværelse – og opdager, at de andre elever, køkkenlederen, socialrådgiveren og pædagogen ser os. Både eleven, der kommer fra en tilværelse som hjemløs, såvel
65 som forstanderen fra hjørnekontoret, kan have den oplevelse. Vi bliver set. Vi bliver hørt, og vi bliver favnet for alt det, vi er, og vi ser pludselig alt det, vi har

foran os. De muligheder, som fremtiden kan bringe, hvis vi tænker og taler højt sammen. Dét er en gave. Indlevelsen i ens næstes udvikling er en gave, som vi alle
70 bør tage del i.

Vi dyrker forestillingsevnen sammen på Kofoeds Skole. Vi bruger den som et redskab til at blive klogere på os selv og verden med, uanset hvor grim vores fortid må være. Om vores nætter rimer på Brødrene Grimm, eller vores
75 morgener ligger øde hen som den ledeste fimbulvinter, der varsler dagen der kommer, som vores eget ragnarok, så står vi side om side, klar til at blive klædt på til det, der kommer.

De fleste af os indser, at fimbulvinteren ikke varslede vores personlige ragnarok,
80 fordi venner trådte til og styrkede ens tro på egne evner, for ” nogle gange må man gøre ting, også selv om det er farligt. Ellers er man ikke et menneske, men bare en lille lort!”

Sådan sagde én bror til en anden gennem deres grumme eventyr, og sådan siger vi til hinanden, når vi står sammen på Kofoeds Skole. Nogle gange må man gøre
85 ting, også selv om det er farligt, og er det ikke rart, tilføjer vi så, at vi står her sammen?

På samme måde vil jeg sige til jer alle i dag, er det ikke dejligt, at vi står her sammen?!

90 Det er fællesskaber som dette, der skaber sammenhængskraft i samfundet og litteraturen, der giver indsigten i, hvorfor den sammenhængskraft er afhængig af, at vi alle bidrager til den. Mit bidrag til jer i dag bliver derfor også en påmindelse til jer alle om at tænke sammenhængskraften ind i alt, hvad I gør, så ingen omkring jer nogensinde skal opleve fimbulvinterens lammelse.

95 Fimbulvinterens tag i krop og marv, når den har frosset døren til verden fast i en forsværgelse af nedslående scenarier om sult og død.

De fleste kommer ud i beskæftigelse, uddannelse eller bliver afklaret til et liv med førtidspension, som selvfølgelig kræver omstilling, selverkendelse og dét at turde gøre noget ved livet, også selvom det er farligt. Men for nogle er livet så
100 farligt, at det pludselig ikke er længere. Nogle få af vores elever på Kofoeds Skole... dør, selvom man kun kan være i et forløb på skolen indtil sit seksogtresindstyvende år. For os, de efterladte, virker det umiddelbart som om, at der kun findes den store intethed i tomrummet efter dem, vi kendte fra snakke over kaffen, svære opgaver i kunstlokalet eller ture ud af huset ... og dog.
105 Minderne om fællesskabet, alt det vi arbejdede på sammen og drømmene om

fremtiden, lever videre.

110 Det er i håndsudrækningen til vores næste, at den store mening med livet findes.
Derfor, skal vi måske netop i dette fællesskab; litteraturens verden, der favner på tværs af alle socialgrupper, ja, måske skal vi netop her, turde gøre noget, også selvom det er farligt. For hvad er man ellers?

115 Mit bidrag til årets midsommerfest, i urolige tider, men også en tid, der varsler et større ansvar for os alle, er, at det måske netop er herfra, vi skal dele ud af den glæde, den indsigt og den omsorg, der vindes i dette fællesskab. Litteraturens magiske verden.

Hvis du derfor er færdig med *Doppler* på færgefart til djævløen, hvorfor så ikke indvi en ensom sjæl i den berigende oplevelse du netop har haft? Giv den til
120 mennesket ved det næste cafeteria bord, og glæd dig og omsorgens gave. Ja, det gør ondt at give en bog væk, jeg ved det godt, men tænk, hvad vi vinder på det, hvis litteraturens ånd kan besjæle fremtidens politikker på tværs af social-, sundheds og boligområdet. Så er fremtidens litteratur, såvel som den af i går, pludselig meget mere end noget vi oplever, læser og tekst i mellem, og
125 selvfølgelig ved jeg godt, at mange af jer, der tropper op her i dag, deler ud med glæde af alt, hvad I har læst, både i læsegrupper, strikkeklubber og måske endda på grønsværen til oldboys aften i den lokale fodboldklub, men deler i den også med dem, der ikke ligner jer? Deler I den med dem I sidder ved siden af på bybussen, som andre måske bevidst har valgt at fjerne sig fra? Deler I dem med
130 dem i møder i venteværelset ved lægen på Skejby eller dem der står bag jer i køen ved Brugsen med et råbende barn på armen?

Del litteraturen og forandr verden! Jeg mener ikke blot dette som en opfordring, men ansporer nok i virkeligheden snarere til en pligt, en art litterær
135 værnepligt, som må indføres fra dette fællesskab og ud i verden, hvis vi skal lykkes med stadig at værne om dette smukke land, hvor brede bøge bugter sig i bakkedal og breder sig over bølgen blå, særligt her i smilets by, hvor alt synes skønt og nært, selvom os, der har mere, lever side om side med dem, der har mindre. Mennesker, der hverken har råd eller mod til at nærme sig en aften, eller
140 et fællesskab som dette. Mennesker, som vi møder på vores vej hver dag, og i kraft af det faktisk har muligheden for at gøre en forskel for dem, og for os. Vi må altså fra dette glædens og begejstringens fællesskab give videre til det store fællesskab.

Nu vi er en del af denne skønne flok, mennesker der elsker at læse, mennesker, der forstår sig på litteraturens evne til at skabe indlevelse og empati, så har vi også et særligt ansvar for verden omkring os. Tiden er nemlig inde til fordybelse, og når vi så er blevet klogere, ja, så er tiden inde til handling. Til omsorg. På tværs af klasser, livssituationer og steder i livet.

I dag er vi forbundne gennem dette sted, denne by, og alt det vi hylder i denne uge med litteraturens magiske evner til at gøre os bare lidt mere bevidste om, hvordan livet også kan se ud, selv fra et smørhul som Aarhus. På tværs af tid, men fra samme sted, er vi også forbundet med en af verdens store teologer, nemlig K.E. Løgstrup, der forskede i, og formidlede om de etiske dilemmaer, vi som mennesker står overfor. Hver dag. Han skrev:

”Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre uden at han holder noget af dets liv i sin hånd. Det kan være meget lidt, en forbigående stemning, en oplagthed, man får til at visne, eller som man vækker, en lede som man uddyber eller hæver. Men det kan også være forfærdende meget, så det simpelthen står til den enkelte, om den andens liv lykkes eller ej.”

Med Løgstrups etiske fordring, ønsker jeg derfor jer alle godspeed med at rekruttere til litteraturens verden, hvorend I møder mennesker på jeres vej.

God aften, god midsommerfest og god værnepligt i litteraturens og omsorgens tegn til jer alle!

170

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

175

Tags

Båltale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sebastian-bunes-baltale>

180